

Normamandie 6. června 1944

Invaze amerických, britských a kanadských vojáků v Normandii 6. června 1944 byla jednou z nejdůležitějších událostí druhé světové války. Po zlomových událostech předchozího roku na východní frontě pokračovala v té době Rudá armáda ve vytlačování Němců ze sovětského území a západní spojenci, kteří se v létě 1943 vylodili na Sicílii a v jižní Itálii, dosáhli Říma. Až invaze do Francie však otevřela hlavní část západní fronty, a přímo tak ohrozila německé panství nad celou Evropou.

Úvahy o otevření druhého evropského bojiště, které by vázalo část německých sil, se objevily už krátce poté, co nacistický vůdce Adolf Hitler v červnu 1941 napadl svého někdejšího sovětského spojence. Po jednání sovětského ministra zahraničí Vjačeslava Molotova v USA a Británii v polovině roku 1942 nevyhloučili západní spojenci otevření druhé fronty

ještě do konce téhož roku. Později se termín posunul na rok 1943, kdy se Angličané a Američané vylodili na Apeninském poloostrově.

Bylo ale jasné, že Itálie s pásem hor oddělujícím ji od zbytku Evropy nemůže být hlavním bojištěm. Tato role měla připadnout Francii. Němci očekávali invazi prakticky kdekoli v okupované Evropě – od Norska až k francouzsko-španělské hranici, v úvahu připadala také jižní Francie nebo Balkán. Vzhledem k poloze vůči britským ostrovům se však nejpravděpodobnějším cílem jevil francouzské atlantické pobřeží, kde také vyrostlo silné opevnění – Atlantický val.

Trable s počasím

Začátek plánování invaze do Francie se datuje do začátku ledna 1943, kdy se na ní shodli nejvyšší představitelé USA a Británie Franklin Roosevelt a Winston Churchill a nejvyšší vojenští velitelé. Operace nazvaná Overlord se měla podle původních předpokladů uskutečnit na začátku května a měla být koordinována se sovětskou ofenzívou i dalšími boji v Itálii, aby Němci nemohli přesunovat své jednotky mezi jednotlivými bojišti. Nakonec ale bylo vylodění v Normandii i další akce o měsíc posunuty.

Plánování provázely obavy z prozrazení záměru a místa a data invaze. Spojenecké velení se soustředilo i na to, aby Němce klamnými zprávami přesvědčilo o tom, že hlavním cílem je oblast Calais a útok na Normandii bude jen zastírací manévr. Posloužila k tomu práce tajných služeb,

falšování radiokomunikace nebo údajná existence invazní armády vedené generálem Georgem Pattonem. Snahy o utajení byly úspěšné – přes Hitlerovo tušení, že vylodění bude v Normandii, se Němci nesoustředili jen na tuto oblast.

Důležitý byl i výběr vhodného dne pro vylodění – musela se sejít správná hranice přílivu v ranních hodinách s měsícem a pokud možno i dobrým počasím. V polovině května zvolil generál Eisenhower 5. červen jako den D, pro zhoršené počasí bylo ale vylodění na poslední chvíli o 24 hodin posunuto. V té době už část loďstva plula k Francii a musela se vrátit. Ani na 6. června předpověď neslibovala ideální počasí, další konstelace vhodných podmínek ale měla přijít až za 14 dnů a odložení invaze o dva týdny nepřipadalo v úvahu – už kvůli utajení či morálce.

Těžké boje na pláži Omaha

Samotná invaze v Normandii začala krátce po půlnoci, když seskočili výsadkáři s úkolem zabezpečit mosty a východy z pláží. V půl sedmé se pak začaly vylodňovat americké jednotky na plážích Utah a Omaha, které o hodinu později následovali Britové a Kanadané na úsecích Gold, Juno a Sword. Nejtěžší boje se odehrály na Omaze, kde Američané útočili proti nejsilnější německé obraně a kde padlo nebo bylo vážně zraněno 3000 mužů ze 43 000, kteří se zde v den D vylodili. Celkem ten den přistálo

v Normandii přes 150 000 spojeneckých vojáků (padlo nebo vážně zraněno bylo na 10 000 z nich).

Spojencům se sice nepodařilo splnit všechny úkoly, jež předpokládal plán vylodění, přesto vybudovali předmostí, které poté den po dni rozšiřovali. Do konce června se vylodilo přes milion mužů, desetitisíce kusů techniky a statisíce tun zásob. Německé snahy o zastavení invaze neuspěly, na řadě míst ale svedli spojenečtí vojáci těžké boje, zejména s tankovými jednotkami wehrmachtu i SS. Velkou výhodou poskytovalo vojákům na zemi letectvo – vzdušný prostor nad bojištěm ovládla letadla s černobílými rozpoznávacími pruhy, tedy britské a americké stroje.

Během léta postupovali spojenci stále hlouběji do Francie, 25. srpna 1944 byla osvobozena Paříž a čtyři dny poté skončila bitva o Normandii, když ji opustily poslední německé jednotky. Do konce války se Němci na západní frontě zmohli už jen na jednu nebezpečnou protiofenzívu, když v prosinci 1944 zaútočili v Ardenách. Ani tato překvapivá operace, která způsobila spojencům značné ztráty, však nepomohla zvrátit výsledek války.